

כמבואר במדרש (ב"ר פ' ס"ג) וזה היפוך מדת תמימות ואמת. וע"כ תיקן תפלת ערבית שהיא כנגד אברים ופדרים, דערבית היא אף שהוא בחשכות ואינו מאיר לו השכל ג"כ יבטל כחותיו ונמשך להשי"ת והוא כנגד אברים ופדרים שהם חלקי הגוף שבקרבן. ולכן כשראה מרע"ה שביכורים עתידין להבטל תיקן שלש התפלות, דכל מה שיחסר בהעדר הביכורים יסלימו שלש התפלות הנ"ל, והבן:

לפיכך
עליון ופדיון
הוא הקרבן
3
הוא
in place of
ביכורים

ולפי האמור יובן מ"ש חז"ל בתנחומא תזכו ותשנו לשנה הבאה, דלמה דוקא בביכורים, ולפי האמור דביכורים הם ביטול יובן היטב, דאחר שמבטל כחותיו להשי"ת והוא בעצמו כאפס וכאין, א"כ זוכה לשנה הבאה, וכמו תבואה אימת קגביל לבתר דבלי משום דהורע נתבטל לכדור הארץ משיג הורע חיות מחדש ומתחיל לצמות, כן האדם אם הוא מבטל א"ע להשי"ת כולו וכאפס ואין נחשב לגבי עצמו מתחיל שוב לצמות:

ולא שכחתי, פירש"י מלברכך על הפרשת מעשרות. ותמוה דהא ברכות דרבנן? והנה כ"ק אאמור"ר וצלה"ה אמר בשם שו"ת ר"י מגא"ש דקאי על ברכת שהחיינו. כוונת הדברים כי עיקר המצוה הוא החיות והשמחה ותשוקת האדם למצוה, דהיינו שהוא עושה המצוה מפנימיות הלב, וע"כ הוא משתוקק מתי תבוא לידו המצוה ויעשנה, וכן אמר"כ (במד' כ"ג) הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא ופירש"י שעומדין משנתן שחרית וחוטפין המצוה כו', וזה מורה על גודל ההשתוקקות להמצוה. וזה לא נמצא אצל אר"ה רק אצל ישראל, שהפנימיות שלהם היא טובה, וע"כ בלעם שצפה וראה מעלת ישראל שיבא אותם בזה שלא נמצא אצל זולתם. וע"כ ברכת שהחיינו היא דאורייתא, כי זה עיקר המצוה כשעושה בשמחה וחיות כנ"ל, וזה מורה ברכת שהחיינו כמובן:

The excitement to the mitzvah and its opportunity

ובזה יובן מאמרם ז"ל (יומא ט'): שחורבן הבית הי' בשביל שנאת חנם. ולכאורה הלא בכתוב מפורש תחת אשר לא עבדת וגו'.

ולחנ"ל יובן, דהנה באמת בפנימיות כלל ישראל הם אחד, רק שמחת הגופים נעשה פירוד, וע"כ אם היו עושים המצוה בשמחה, דהיינו מהפנימיות הלב כנ"ל, ממילא היו מתאחדים, כי בפנימיותם הם אחד, ולא היתה שנאת חנם ביניהם וזה תלוי בזה: ובזה יובן מאמר"כ תחת אשר לא עבדת וגו'. והקשה כ"ק אאמור"ר וצלה"ה הרכ"מ בשם הרה"ק ר' משה ליב מסאטוב ז"ל מדוע מחמת מניעת השמחה מגיע עונש גדול כ"כ? ולהנ"ל יובן דכשאין עושין בשמחה מפנימיות הלב, רק כמצות אנשים מלומדה, אז אין המצוה נחשבת כ"כ, ומסתעפת מזה שנאת חנם וכנ"ל. והבן:

ברש"י ז"ל (כ"ו כ"ד), י"א ארורים כנגד י"א שבטים וכנגד שמעון לא כתב ארור לפי שלא הי' בדעתו לברכו לפני מותו וכו'. י"ל הפירוש דבאמת ישראל הם ברוכים מברכת יעקב אבינו ע"ה, וע"כ בעצם לא חלה עליהם קללה כלל, כי אין ארור מתדבק בברוך, והקללה היא רק בחיצוניות לדחות החטא, כמו שהחטא הוא רק במקרה לא בעצם, אבל שבט שמעון שלא נתברך, אם הי' מקללו היתה חלה ח"ו בעצם, וזה לא רצה בשום אופן לקלל ח"ו שבט מישראל. והבן:

ולא נתן ה' לכם לב לדעת. להבין מה חטאם בזה ומה מוכיח. אך האמת שבשמים אין מקמצים כלל וברצונו יתב"ש להשפיע כל טוב, אך המניעה היא מצד המקבלים שאינם ראויים לקבל ועומדים מרחוק. אך באם האדם יש לו תשוקה רבה להתקרב להשי"ת, ממילא נמשך ונתקרב למקום ששם תשוקתו. וכמו שאמר כ"ק אאמור"ר וצוקללה"ה בדברי המשנה עירובין (מ"ט:) הי' מכיר אילן או גדר ואמר שבייתי בעיקרו קנה שם שבייתה, ואמר הטעם כי במקום שרצונו וחשקו להיות שם הוא. וע"כ אם יש לו תשוקה להשי"ת באמת, יכול להשיג אף דברים שגבוהים ממנו

במדרגתו. וז"ש ולא נתן ה' לכם לב לדעת, האם הי' להם רצון ותשוקה הי' נותנין להם ב' השמים, א"כ הי' החסרון מצדם. והם יצ"ן שבשבת בנקל לשוב בתשובה כ"כ האמרו שבת בו תשוב. דהנה באמת האדם שהטא ונעקר מכלל ישראל איך יכול לבטל יתשובה, כי הוא רחוק מאד. אך מזה יצ"ן והחשק של האדם לשוב לשרש במקום, עי"ז הוא יכול לבוא לתשובה כנ"ל עד לזה הרצון ג"כ קשה מאד לבוא. משם יצ"ן עומד מבחוץ מאין יבוא לו הרצון עד בשבת שהיא עת רצון, ובפרט במשנה שהיא רעוא דרעיון ונפתח הרצון העליון ובעלה וכמים פנים אל פנים, כמו כן נפש אצל האדם רצון ותשוקה לבוראו, ע"כ שבו היא זמן תשובה:

ובזה יובן מנהג החסידים שמקדישין הסליחות במוצש"ק תיכף אחר תפלת היום, כי כל מה שיכולין לקרב לשבת פתח, מחמת שאו היא עת רחמים ורצון ופני תשובה וכנ"ל. והבן כ"ז:

לסעודת הנשואין של בני יעקב שי בגמ' ברכות (ו'): תניא א"ר חלבו כ' הנהגה מסעודת חתן כו' ואם משנה כה שכרו זוכה לתורה שניתנה בחמשה קלות, ר"א אמר כאילו הקריב תודה כו' וכו' אמר כאלו בנה אחת מחורבות ירושלים ונראה כי ענין המצוה לשמח חתן וכלו הוא, באשר חתן וכלה הם חתם יצירה שהם הפכים, ולאחדם באופן שהצד הכאר צורה ולא תטבע בחומר, זה א"א כי א צ"י שמחה, כמ"ש הרב ז"ל בסידור בסוף הקטן ששמחה היא דבר למעלה מן ההפכית כמו שנראה בחוש שאדם בעת שמחתו סובב ששונאו יע"ש. וז"ש מה שכרו שחם לתורה, כי עליונים ותחתונים הם חתם יצירה והם הפכים, ובזה"ק שעליונים אינם יכולים לסבול אפי' מדא דהאי עלמא באמצעות התורה מתאחדין עליונים ותחתונים כי התורה היא למעלה למעלה כנודע, ומלובש בענינים גשמיים כדין השור והבור וכדומה

The Energetic Essence of ABN
סוד כי יצא מן המעלה

זאת

לפרשת זכור

זכרון

ם

אדם עלמו בלשנס הוא מתרחב וכן
 מחגדל. וכן שמעתי פי על כי ירחיב
 סי' אלוקים את גבולך. שחכי' לך סתלסנות.
 בן שמעתי בשם סרב סמגיד ר"מ שיחי'
 מזלמטיב מגיד. וכן י"ל לסיוח סרחנח
 לב למבורח שמים. ואת מקולות סמים.
 מי שסוף מקוס חסד סנקרא מים מחקנין
 על ידו פי' נמחקין סדינין על ידו.
 ומציינים את סקברות. סוף דבקות גדול.
 בן איתא בשם גדול אחד בספר פין
 יעקב בסכות. וכן פי' ולא ידע אים את
 קבורתו בדרך רמו. שלא השיג אדם
 מדרגתו לחזה פולס משיג סוף בדבקותו
 בו יס' מציינין על ידו. כי יכולים לסשיג
 דבקות על ידו בצינוי לציין עלמו לפשם
 אחר. ויוצאין אף על סכלאים. פי' יוצאים
 אפי' ואינם מתיראים מכלאי' מהפרובי'
 עין בשאינו מינה כמו שכתוב ויחפרבו
 צגוים וילמדו מעפסוס. אצל סכרוכים
 פס כלדיק הג"ל. כגס שיוצאים צין בני
 אדם. סס על סכלאים מושלים עליו.
 וי"ל אף על סכלאים כופסים סס על
 סכלאים. ואף לשון כשם סוף. כי נבזה
 סכלאים צפוינסס. כן סס חזקים
 בדבקותו יס' :

זכור את אשר עשה לך עמלק כו'.
 דכנס שמעתי בשם סרבי אים
 סאלקים ר' דוב מעזריעסער שומר
 כחיב "סוי כל למא לכו למים". נקרא
 סחורס מים. ופסם כחיב "סלח כס דברי
 בלש". כי יס שני יצרים. סאחד סוף
 מחמס את סאדם לעצירה. וסאחד סוף
 מקרר ומשליך עלולות על סאדם מלקיים
 סמליה. וסנס איתא בראחי יס"ר בראחי
 משה"כ

חורס חצלין. פי"כ ליס"ר כמחמס כחיב
 "סוי כל למא לכו למים". ופל סמקרר
 כחיב "כס דברי בלש" פכ"ל. וסנס ודאי
 לחמס סוף לסמון פס. משה"כ ללדיקים
 לא שכיח כ"כ לחמס לעצירה, משה"כ
 סיס"ר סשני נמלא גם בלדיקים. וכמו
 שסמרו רז"ל פשפס ולא מלא יחלס בציפול
 חורס. כי זס מצוי כ"ז סלא נמחה עמלק
 וכדבטינין למימר לקמן. וסנס ראיחי
 בספר בקדוש תולדות יעקב יוסף.
 שמדקדק חמיד סיסוי סייכים כל סמלות
 בכל זמן ובכל אדם. כי סוף פולס קמן.
 וסאיך סייך מלות מחיה זרמו של עמלק
 בכל אדם? וכן מענין בלפס סלח סחורס
 סיא חמידות? וי"ל כי סיס"ר כגירס
 עלולות ומקרר נקרא עמלק. פס לשון
 גחלים פוממות. פי"ד זס לק כי יורד
 ומסית פולס ומספין כו'. פי"כ כחיב
 ויצא עמלק כו' ברפידים. ברפיון ידים
 מסחורכ. וסשני נקרא בלפס כל פס.
 פי' סלא יסיס עלל לעצירה ב"א זריז
 ומחומס. וכן נמי בלשם גרס זנות לפס
 יסרלל. וזס י"ל זכור את אשר עשה לך
 עמלק בדרך בללחכס ממלרים. כססיותס
 במעלס גדולס. אך קרך בדרך. פי' בדרך
 סידוע סיסר סקר לוחך וציין [לולו ל"ל וליין]
 לוחך לסחפלל ברפיון ידים מן סחורכ. פי"ד
 זכ ויזנב כך כל סנחשלים כ"א סס
 סלדיקים מחפללים חלילס יס לו כח יוחר
 על סחלושים וחלוים בללדיקים. וסחס
 פיף ויגע כו'. כי סשליך עליו עללות.
 ולא ירל חלקים. כי סס אדם בל ליפסר
 מסייפין לו משמע סכל גם סיס"ר רלוי
 ססייפ. פי"כ סמר וכיס בלניח סי' לך
 מכל לוויבך מסביב סוף יס"ר סמחמס
 זס בל מסביב. כי עצירות לא שכיחות
 ליגמר כ"א פי"ד אדם פור ולא בעלמו

פרשת זכור

זכור את אשר עשה לך עמלק כו'.
 דכנס שמעתי בשם סרבי אים
 סאלקים ר' דוב מעזריעסער שומר
 כחיב "סוי כל למא לכו למים". נקרא
 סחורס מים. ופסם כחיב "סלח כס דברי
 בלש". כי יס שני יצרים. סאחד סוף
 מחמס את סאדם לעצירה. וסאחד סוף
 מקרר ומשליך עלולות על סאדם מלקיים
 סמליה. וסנס איתא בראחי יס"ר בראחי

מחיר-כספי הנצח בכמה מקומות שמאריך
בוה, וכמה שפירש דברי חז"ל (גישות
נ"ז) ארץ צבי כתיב בה, ויש לומר עוד
שארץ ישראל נקראת ארץ החיים ששופעים
בה תמיד חיים חדשים כדרכיב (דברים
י"א) "תמיד עיני ד' אלקיך בה מראשית
השנה וגו' יש לה השתקקות עצמית
בחיות והתלהבות יתירה ואינה נצרכת
לדחי כנ"ל, ועם זה באשר אינה כ"כ
חמריה ויש בה קדושה ודבוקה בשרשה
אין השמים דוחים אותה, והיא נקראת
אחות לנו קסנה שמתאחה בעליונים, ובה
יצדקו דברי אורי החיים לבדם, אבל חוץ
לארץ לגלות ועכירת החומר והיא רחוקה
מן הקדושה העליונה ואין התשוקה כ"כ
זולת ע"י דחית השמים, בה יצדקו דברי
שאר המפרשים בצירוף דברי אורי החיים
כנ"ל:

והנה כ"ק אבי אדומ"ר וצללה"ה פירש
דברי הש"ס (סוטה י"א) "וישלחונו

מעמק חבורן כעצה עמוקה של אותו צדיק
הקבור בחבורן, היינו שאצ"ה שנולד
ונתגבל בביתו של הרח מקום טנופת ע"י
כשהוגיש דבר מה של קדושה נתגלה
אצלו התשוקה ביותר כי יתרון האור מן
החושך, וכל דבר של קדושה ה"י חדש
אצלו וחביב עליו עד למאד, אבל ה"י
מתירא שורעו אחיו כרבות הימים באשר
יולדו ויגדלו על ברכי הקדושה לא יהי
הרבר חדש אצלם ולא יהי חביב בעיניהם
כי לא ולא יתקור הדבר [עד אשר
חיו יבואו לידי עבירות] ע"כ היתה עצתו
שישתעבדו בגלות למען יתחדש אצלם
הדבר ונתגלה התשוקה, ולדידי יש להוסיף
בוה מעט, כי ידוע שבדרך שאדם דרך
בה והולך ומצליח בעבודת הש"י, באותה
דרך עצמה הוא מוליך את זרעו ואת
הנלוים אלו, וע"כ אברהם אצ"ה שנתחילת
גידולו בבית אביו ה"י לו מניעות ורדיפות
שונות, ובאשר לפי הטבע האנושי שלכל
דבר שיש לו תשוקה ואם מונעין אותו
ממנו יש לו תשוקה עוד יותר, וזה ע"מ

ה"י לאצ"ה שלרגלי המניעות והרדיפות
שהיו לו בבית אביו גדולה אצלו התשוקה
לאלקות ביותר מאד, ע"כ היתה עצתו
שכאשר נתקור מעט התשוקה אצל זרעו
אחיו, ישתעבדו בגלות והמניעות והרדיפות
של הגלות יהיו להם לרפאות תעלה להגביר
אצלם התשוקה והתלהבות ביותר, וזהו
אותה דרך עצמה שדרך הוא בהן, ולפי
הדברים הנ"ל יובן מאד הכתוב בחזקתה
שכפרשת תבוא שנאמר (דברים כ"ח) "תחת
אשר לא עבדת את ה' א בשמחה ובטוב
לבב, וכבר הקשו המפרשים איך בשביל
מניעת השמחה יגיע להם עונש גדול כ"כ?
אך להנ"ל יובן שהגלות אינה באה בעיקרה
לעונש רק היא עצה מרחוק להגדיל
התשוקה והתלהבות, וע"כ כאשר לא עבדו
את הש"י בשמחה, והיינו שלא היתה
עבודתם בתשוקה והתלהבות, ע"כ באה
הגלות להחזירם אל חיק אביהם שבשמים
באהבה רבה ותשוקה עצומה ברשפי אש
שלהבתה, עכ"ד:

אך כל אלה באם נתקור הדבר אצל
האדם וחסרה לו חיות בעבודת

הש"י, אבל אשוי האיש שאינו צריך
שתתעורר אצלו התשוקה ע"י המניעות
והדחיות, אלא שבכל יום ויום מוסיף
והולך בעבודתו עבודת הש"י בתורה
ובתפלה עד שבאמת בכל יום ויום משיג
חדשות וחביבה היא בעיניו עבודתו כל
שעה ושעה כשעה ראשונה, וידוע מאד
הקדוש יהיה צללה"ה שבכל יום ויום
הוא לעומת יום אתמול כערך יחודי
לנכחי:
ובזה יש לפרש מאמר הש"י לאצ"ה
"לך לך מארצך וגו' היינו דהנה
התחלת עבודתו של אצ"ה כשה"י בבית
אביו, שהיתה התעוררות עבודתו מפאת
המניעות והרדיפות, וזה בחי ארץ שגול
התשוקה בא מחמת שהשמים דוחים אותה
כנ"ל, וזהו בחי חוץ לארץ כנ"ל, וזהו
סי' "מארץ" מרצון שלך שנצטוו שילך
חלוא מבחי, וז' כי מעתה כשעלה בדרכיך

עלונים דרך זו אינה מסתיקה לפי ערכו
ויעזוב דרכו ליקח התעוררות, שיה פ"י
"מארצך ומולדתך ומבית אביו, רק ילך
אל הארץ אשר אראך" היא ארץ ישראל
שנקראת ארץ החיים כנ"ל ששופעת בה
תמיד חיות חדשה כנ"ל, שארץ ישראל
אינה צריכה להתעוררות התשוקה מפאת
דחית השמים רק כדברי אורי החיים
כנ"ל, ולפ"י יש לפרש "אשר אראך" הוא
ענין הנה, היינו שאראלך תמיד השגות
גדולות חדשים לבקרים שבה התגדל
התשוקה מעצמה יום ויום, וזהו שפירש"י
התרחק עוד משם וצא מבית אביו,
שבגשמות היא יציאה מבית אביו לבך,
אבל ברוחניות יציאה זו היא מארץ
ומולדתך ומבית אביו כנ"ל:

ויש לומר שכעין שתי הבחינות האלה
שהשתוקקות התעורר מצד כח

הדוחה א' תשוקה עצמית, ישנן גם בכל
אדם בצד מה כיום ש"ק, שבת דליליא
ושבת דיממא, וזכור ושמור, כי שבת
דליליא היא הכנסת שבת שיקח אדם
התעוררות מפאת ימי המעשה הקודמים
שהיו בבחי' דוחה ובבוא שבת קודש
שואב אדם רוח חיים חדשים בקרבו
בתשוקה יתירה כאדם המשיג תשוקתו
אחרי שהיו מונעין אותה ממנו שהתשוקה
נתגל ביותר, וזהו מדת שמור, אבל
שבת דיממא היא עזי יותר נעלה שהתשוקה
מתעלה והולכת מאליה, וידוע מכתבי
האורי ז"ל שיש לסבול שבת שחרית
לקבל את תוספת הקדושה, וכמו שטובלין
בערב שבת, והיינו כעין מאמר היהודי
ויל, כן הוא בשבת דיממא שהיא לעומת
שבת דליליא, כערך שבת לימי החול,
וזהו בחי זכור:
רפ"י הדברים הנ"ל יש לפרש מאמר
המדמד (ויק"ר פ' כ"ו) בטעם
מילה בשמיני כדי שיראה פני מטרונה
תחילה, והיינו כי שתי דרכים הן להתעוררות
התשוקה, תחילה צריך האדם להתעורר
מפאת הדחי' כנ"ל, וזאת היא עבודת

האדם בימי עלומי שכוחות ימי הנעורים
רדפים אחריו ומונעים אותו משלמותו,
או ממניעות אלו עצמן יתעורר לתשוקה
כנ"ל, ואם עושה כן בימים שלא יהיו לו
זוכה שכאשר בא בימים שלא יהיו לו
מניעות ימי הנעורים תהי' לו התשוקה
מאליה, והוא כדמיון דברישא הוא שבת
דליליא ואח"כ שבת דיממא, והנה כעין
תשוקת שבת דיממא היא תשוקה עצמית
באה ג"כ מכת שמירת הברית ששומרי
הברית זוכין בכל עת לחיות חדשה, וצדיק
נקרא מי ששומר הברית, וע"כ צדיקים
נקראים חיים כמ"ש (ש"ב כ"ג) "ובניהו
בן יהוידע בן איש ח"ל וידוע שמטרונה
נקראת שבת דליליא, וע"כ מילה בשמיני
שעל ידה נקראים צדיקים כמ"ש (ישעיה ס')
"ועמך כולם צדיקים" לעולם צריך שתקדים
לה מטרונה שבת דליליא, בחי שמור
לבחי זכור:

במד"ר (פ' ל"ט) ר' יצחק פתח שמעי
בת וראי והסי אנך ושחי

עמך ובית אביו, הנה פרט בכאן שלשה
דברים שמינה, רא"י, הסי אויך, יש
לפרש דשמינה היא קבלה כדמחרגם
על שמינה קבלה, והיינו שמקבל דברי
זולתו אצ"ה ששכלו אינו מחייבם, וכמו
שמצינו (בראשית כ"ח) וישמע יעקב אל
אביו ואמו וילך פונה אדם, אף שקשה
ה"י לו לילך לגלות והי' בפחד גדול
שלא ישמע ח"ו בבית לבן ושע"כ נטמן
בבית עבר מקדם י"ד שנה, מ"מ לא
השגיח על דעתו ורצונו רק קיבל דבריהם.
וכן הוא בכמה מקומות בחנ"ך, רא"י היא
עוד יותר, שבעיניו יראה שאין דרך אחר
רק כמו שנצטווה, הסי אויך הוא עוד יותר,
והיינו להשכיל לירד לסוף כוונת המצוה,
וכלשון הרמב"ם ז"ל בתשובותיו להיות
רוף אחר כוונת התורה, לא לבד שטחיות
הדברים רק להשכיל על עיקר הכוונה אף
שאנה מפורשת, וכל שלש אלה דרושות
לכל אדם הבא להסירה, בראשונה

אחכ זער יכו' כן לא יאמינו לי וכו' אפשר לרמוז דוריון חריצ' חדי"כ
עג"ל מספר מלכות ועיי' בחינותיו חיקון כיצ' בשמחה איחי מחשבה
במחמה כן ואיחי שכינתא דלית לה יחידה אלא במחמה כמח' דלחיון כן
עייש' וידוע אשר שכינתא מידת מלכות בחי' ארומה ואחמחוק' בליחות
יחא בן לא יאמינו ומוצן המודע ומשח מידת בחי'ת בעלה דמחמחחחח
ושכינתא מחדבקת במחיה וגם מחיה לחיון מיי' כי'ן איחא וצרתא'.

(כספור) סְנֹדְרִי קטנה לא היו פחות מן כ"ג ואם דמי דין אמת
מחוק' חקף הדינים (ומקורם הי' מחויב להיות כ' על שם
ושפטו הפדח וכליו וגו' עיין בגמרא) ומס' כ' וכו"ג וחק"ף עולה מס',
אחית יעקב' יחא חקן אמת ליעקב ומחילא חסד לאברהם נעשה מן ש"ך
דינים חס"ד אברה"ם.

הַאֲוִיּוֹת

יִדְבַּר ה' אל משה בעלם היום וגו' איחא צם' בני יששכר בשם הקדמונים
צאם הי' בתשטן המולדות שיחול עשרה בעבת בשבת הי' דוחק
אח בשבת דכחית צי' בעלם היום סמך מלך צבל כמו ציוס כפור שזחח
כשבת דכחית צי' בעלם היום עייש' (במחמרי חודש טבת) ויכול לרדע
כאן גי' דאיחא צגמ' סוטכ דף י"ג עיי' י"ג מעלות הי' שם ופסען משח
צפסוטה אחח וקסח כלח שבת הי' אך כיון ששמע משח בעלם היום הבין
שדבר הוא דוחה אח בשבת. גם פסע פסוטה גסה עפ"י דאיחא צגמ' צרכות
דף ר' עיי' חזינא לרצון דרדעו לפירקא בשבתא אמרי' קמחלוי וכו' כיון
דשמעי להא דר' תנחום אמרי וכו' ולא לעשות רעון צורא עשה מה שעשה.

בְּרַחֲמֶיהָ

וְאֵתָהּ על במחמיו חדי"ך ריח עיי' אחרים דהיי' פשע חדרך גי'
ריצונו עיי' ס"ג מ"ח צין ס"ח עולה מס' רחח להחמיקו בחוח
וחה אמר חמון למחדי' לקיים ואחח על במחמיו חדרך ואחח הוא בחי'
אחח בחי' מחדי' אור הפנים חכניע אח האחרים ומוצן.

שכל דבר שאינו במלואו ועוצו אינו נקרא עשוי כי אינו מחוקן עדיין.
ועפ"ן אמר רמב"ם כח"ל הקצ"ח אמר נעשה אדם לשון רבים כי האדם
בעל בחירה בעשותו מלות כי וצחיו בעוצו אז נקרא אדם וזה פירש נעשה
אדם בצורה צ"ח עם האדם עושים את האדם וזה הי' הפסוק היום הזה
פי' ריח כ' הי' מלך לשון לוחא חדל לעשות כח"ל נעשה אדם עיי' את
החוקים וכו' ורי"ח נקרא חוק ומשפט וצבא ייבן במ"ר ר' פי' אמור איך
מחליפה בכל מוספין וכו' והקצתם וצריח כחוי ועשותם וכו' מעלה
אחי עליכם נעשותם היום לפני וכו'.

אֵתָהּ הַעֲבֹד עולה מספר שכיח הי"פ אדמי ומחוקן הי"פ דין צב'
אלפין אלף חכמה.

וְשִׁמְעֵתִי אומרים בשם רב הקדוש מוכר"ר צי' הירש זלצביץ **מזדבשו**
על פסוק "צבך חאמר מי יתן ערב" זה ערב פסח שאיש ישראל
משתוקק להגיע לליל שמורים "וצערב חאמר מי יתן צבך" זה ליל סוכות
כידוע מברך הקדוש **מבא"ר** שחי נעור כל ליל א' על סוכות מחמת
גיועוים להגיע עת מלח נעולת לליל. ועפ"י דרך זה אפשר לפירש שאר הפסוק
מחמד לצבך וגו' ציח צבא וצבא הלך מצין עולמא דחירות ומחמח עיניך
אמר חרחה זה חג הסוכות אשר ער כי אחח עיניו על אדם שולמח.

הַפְּתוּרָה יעשי' ס' כיצ' הקטן יחי' לאלף והלעיר לגוי עולם איי' בעתה
אחישא. מברך **מבא"ר** דאיחא צסכ"ק דייציו עם אשר הי'
ישראל מחוצים במלחים הקטיו שטצור עלהם הי' משלים בחי' שגה שגוגר
על זרע אברהם ולא דלג הקצ"ח על חקן וחוח וצב"ח אח בעת הגאולה
יחח פי' ככחוי עיי' שחקקן לאלף והלעיר הי' לגוי עולם עיי' הי' בגאולה
בעתה גם אחישא.

דִּי כָד

במ"ר פשת וילך דיח' כן קרען ימיר למה נגור עליו מיתה בזה הלשון
כן רצון אחרי למח"ד לאחד שכינד אח חמלך וצב"ח לו דורון חרד
חדה וכו' כך אמר משה צבן קלסחיק כן לה' אלחיק וכו' אמר לי אי

המאמר מלפני שנים

5

מוציא"ק בא

הרד"ק בעל קדושת לוי מבארידיושיו ו"ע, היה בוער בהלכות עצומה ביום הקדוש, ולא דוקא בעת תפלתו הקדושה, אלא אף שלא בשעת תפלה, וכל הלילה היה עוסק בסדר עבודת הכהן גדול, ובמשך היום היה אומר בכל שעה: בשעה זו עשה הכהן גדול עבודה זו, ובשעה זו עבודה אחרת וכו'.

פעם קרה, שבמציא יום הקדוש אחרי הבדלה, צעק שביאו לו "א דערקוקינישו" א דערקוקינישו" והביאו לו למענם מזונות ולא רצה לאכול, אלא חור ואמר "א דערקוקינישו" א דערקוקינישו" הביאו לו מאכלים אחרים ולא העיף, עד שהביאו לו גמרא מסכת סוכה, ועמד על רגליו והחזיל ללמוד מתחילת המסכתא עד סופו במשך כל הלילה, וכוה שבה נפשו בקרבו מעבודת היום.

מסתבר כי גם אדם מבקשים "א דערקוקינישו", מחמת עייפות עבודה יום שבת קודש, על כן אינצבם, לכו ללמוד התורה הקדושה, שכתוב בה (תהלים י"ט) ומחוקים מדבש ונופת צופים, בהתמדה גדולה, ובגורא עדיין לא הרגשתם מזה מחיקות לימוד התורה, כי אילו הייתם מרגישים זאת לא היה פוסק פומכם מגורסא.

ויש ללמוד ק"ז מחיקות רברים גשמים, שמחיקתם אינו אפילו חלק מאלף אלפי אלפים מפעם נועם מחיקות התורה הקדושה. ולכות לזה להרגיש מחיקות התורה כאמת, צריך יגיעה עצומה, ולא כאלו אשר מעולם לא יגעו עצמם על דברי תורה, ומדמים בנפשם שמרגישים נעימת התורה, ומשנות הוא בידם. ומעשה היה שוהר"ק ר"ר ברוך ממעוזבו ו"ע חלק לערך לחסדיו והם חספי מדקערה, אמר להם, בני, ראה אני כי אתם אורכים רברים מחוקים, על כן זאת עשו "פעמא וראו כי טוב ה'" (תהלים ל"ה ט), אם כן תתחילו חיכף ב"ה דערקוקינישו" זה שאמרנו, ודיינו לחיות בנועם ה'.

בלימוד התורה הק', ואם תתחילו בזה ביגיעה, תוכו להרגיש את כד מחיקות אמיתי, כי זהו "הדערקוקינישו" של הגשמה, ועל ידי זה ממילא תענו כל הדברים הגשמיים המזוהרים, ותעסקו רק בתורה ועבודה יומם ולילה.

ואין תובעים מכם שתתנהגו מתחלה בעבודה הראוי לצדיקים, כגון לטבול במקואות קידים ולהתנגל בשלל וברומה, אך זאת מבקשים מכם, כי בשבתכם ב"ה בחדרים מרווחים, והכל מוכן לפניהם אכילה ושתייה ומטה לישן, לא תשקיעו ראשכם בדברים גשמיים, הניתנים רק לצורך קיום הגוף בזה, אלא תשקיעו ראשכם בלימוד התורה הק' ועבודת הבורא ב"ה בעמל ויגיעה, הן בהכנת השיעור, ובהקשבתו, ובחזרה עליו.

ועבודתו של אדם מישראל צריכה להיות תמיד בשמחה, שעל ידי מרת השמחה יכיר הוכיה שוכה ללמוד ולהתפלל ולקיים מצות ומעשים טובים, ועל ידי זה יחשוק תמיד לעשות עד ועוד, ללמוד יותר, ולהתפלל יותר, ולהרבות באמירת מומורי תהלים, "או מען איז בשמחה קען מען קיינמאל נישט פארלירן", כי שמחה הוא הדבר המקים את העבודה.

ואם ירגיל עצמו בזה בתחלת עבודתו, יתהפך אצלו אחר כך להרגיל, ולא יצטרך להאמין בזה כל כך, וכן מצינו בדברי חז"ל (שם קל ע"א) ו"ל: חניא רשב"ג אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה, דרכיב (תהלים קי"ט ס"ב) שש אנכי על אמרתך כמצא של רב, עדיין עושין אותה בשמחה (מירש"י שטיין משה), וכל מצוה שקבלו עליהם בקפמה וכו', עדיין עושין אותה בקפמה, ע"כ, הרי שכיון שרתחילה המצוה בשמחה, היא נעשית כן לעולם, כן הוא בכל אדם בכל מצוה בפרטות, אם מתחיל לקיימה בשמחה מתחיל לשמח בקיומה תמיד.

*

בשבעה הבא קוראין פירש בשלח, והוא עת רצון גדול, שררי בקריעת ים סוף נתגלה עתיקא קדישא ורצון העליון, כמו שאמרנו בזה"ק (שמות י"ז ע"ב) ו"ל: בעתיקא תליא כלא, ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא, ואשתכח רעוא בכללו עלמין עלאין, כדן נהירו דכלא אתגורר וא, עכלה"ק וכיון שהתקיימה מעורר הזמן, על כן הוי שבע זה עת רצון גדול.

(א) כל הישועה תהי באור של עתיקא קדישא [פי' שממקום גבוה היה צריכה הישועה

הגדול וקבעם קנין לנפשו. ואכן, הרבה ממדותיו ותכונותיו של רבי לייבילה היו תרומות ממדות זקנו אשר זכרוננו לא מש מנגד עינינו לעולמים.

בימים אלו, נוכח הסב לראות גם בתכונות הנפש הנעלות של הנכד. ובלמדו עמו בעניני הוצאה והעברה בשבת, שאלו הסב: הירושלמי מקשה על שיטת בן עזאי שסובר "מהלך בעומד דמי" הלא "אין אדם מתחייב על ד' אמות ברשות הרבים לעולם, דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ואמה ויפטור"? ומתירן הירושלמי: "משכחת לו בקופין" ומבא בחיטות דבה ה' ע"כ דה' בשלמא. ולפי זה הקשה הגרע"א, למה גזרו חכמים בשופר ובמגילה בשבת משום "שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים" הלא זה יכול להיות רק בקופין, ומדוע דחו חכמים מצות התקיעה ומגילה משום השש רחוק שיקפון ד' אמות? השיב רבי לייבילה, דמכיון דבדבר מצוה יסקינן אין זה חשש רחוק כלל שיקפין, דלדבר מצוה אין יהידי "הולך", כי אם קופין בורחזת.

[גדולי החסידים הראו אסמכתא לדבריו מביאורו של רש"י על הפסוק ויבית יב. יא: פסח הוא לה', הקרבן הוא קרי פסח על שם הדילוג והפסיחה, שהקב"ה היה מדלג בתי ישראל וכו' ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים דרך דילות וקפיצה.

אדמו"ר היפני מנחם מגור זצ"ל הוסיף על תירוין זה שכן עזאי לשיטתו שאמר (אבות ד' ב') הו' רין למצוה].

"יחודה לקדשו" (ת"א תשנ"ט) ח"א, ע' כ"ט

פ' מג

בגמ' יורה ד"ס ע"ב) בהא דאמרינן במשנה שם יר"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. מנה"מ אמר רבי לוי בר לחמא א"ר חב"ה כתוב אחד אומר

שבתון זכרון תרועה וכתוב אחד אומר יום תרועה יהיה לכם (במדבר כ"ט) לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביו"ט שחל להיות בחול, ומקשה הגמ' על זה ומסקנת הגמ' דמדאורייתא מישרא שרי ורבנן הוא דגזר גזירה שמא יעבירו ד' אמות ברה"ר והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דמגילה ע"כ. ואולם בירושלמי שם נשארה המסקנא כדרשת רבי לוי ע"ש. ובס' זרע אברהם מהגאון ר"א לופטביר ד"ל חתנו של בעל האור שמח, בס' נ"ח נדפס שם מכתב מהאור שמח ח"ל בתו"ד: הירושלמי לא הביא גזירה דשמא יעבירו כלולב ושופר רק יליף מקראי ובמגילה לא פירש טעמו. ופלא אולי משום דאמר בירושלמי מגילה סעודת פורים בשבת מאחרין משום ששמחתו תלוין בידי שמים לכן הקדימו קריאתו ועיין בזה ע"כ.

והנראה ד"ל בזה במה דאמרינן בגמ' ושבת דבן עזאי ס"ל דמהלך בעומד דמי לענין חיובי שבת ובתוס' שם מביאים דבירושלמי פריך על דעתיה דבן עזאי אין אדם מתחייב על ד' אמות ברה"ר לעולם, דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטור ומשני משכחת לה בקופין, והש"ס דידן לא חשיב לה פירכא כדאמר בחזקת (צ"ח) דד' אמות ברה"ר הלכתא גמירי לה ולחכי לא מקשה עלה עכ"ד התוס'. והקשו המפרשים דכיון דאליבא דחירושלמי לבן עזאי לא משכח"ל מעביר ד' אמות אלא בקופין אי"כ למה גזרו חז"ל על לולב ושופר בשבת משום שמא יעבירו הלא בודאי לא שכיח שיקפון ועל דבר דלא שכיח הלא לא גזרו רבנן ועי' בחת"ס שם.

ואולם להמבואר הירושלמי לשיטתו דל"ל כלל תצירה שמא יעבירו שפיר מוקים לה חיוב ד' אמות בקופין, והבבלי לשיטתו דס"ל הגזירה דשמא יעבירו ע"כ דד' אמות חייב כהלכתא בכל אופן. וגם בזה דס"ל להירושלמי דסעודת פורים בשבת מאחרין אותה עי' בש"ע אורח סי'

משמואל

שם בראשית משמואל יא

ו רח סהרה עוד טרם הבינו מצד
ל. ורק אחר שהשיגו רוח הסהרה
לסיני ולעבוד הש"י מפאת השכל
ל. ור"י אמר לבריאה שמים קדמו.
ז שתחילת בחירת ישראל שהיא כעין
א. חדשה שהתחילה מאאע"ה, וכמו
זב המהר"ל בענין לך אני פוסק
בד אב. שמים קדמו שאאע"ה התחיל
השכל כנ"ל. ולשכלול היינו
התכללה האומה הישראלית ע"י
זב מצרים ומתן תורה, ארץ קדמה
ל. רשבי" ס"ל שניהם יחדיו, כי זה
ז. זה א"א, כי רשבי" אוזל בתר כוונה.
ז. שאי אפשר להסתכל בחכמה בלי
ק. כן א"א שיהי' לו לב וך באמת
ספאת הכוונה שבמעשים טובים:

וידר (ריש פ' ג') ר' יהודה אומר
האורה נבראת תחילה, משל
לך שבקש לבנות פלטין והי' אותו
ז. אפל, מה עשה, הדליק נרות ופנסין
ז. היאך הוא קובע תימליוסים, כך
זה נבראת תחילה, ור' נחמי' אמר
לם נברא תחילה, משל למלך שבנה
סין ועטרה בנרות ופנסין, ע"כ. וכבר
דע שאין לדרוש במעשה בראשית, רק
ז. שהוא בעולם כן הוא בשנה ונפש,
שנה תפש הוא בגדר כבוד מלכים חקור
ר. ויש לפרש שבנפש האדם שייכת נמי
לדעת ז. אם ההארה האלקית מוקדמת
שיחיו ועבודותיו של האדם, או עבודת
ז. משכנת עליו ההארה האלקית, ואלו
לז דברי אלקים חיים ושניהם אמת,
זבלעדי ההארה האלקית אין אדם יכול
שהא מאומה, וכן הוא בא"ע ופי' בזה
ז. הכתוב (ש"א ב') ולו נתכנו עלילות,
ז. דבר האר"י ז"ל כי כל אתערותא
ז. מוקדמת לה אתערותא דלעילא,
ז. בעבודת האדם מושך עליו הארה
לית ביתר שאת, ומחלקותם אם ההארה
מוקדמת חשובה יותר, כאשר היא מוקדמת
לעדיה לא נוכל לעשות מאומה וגם אין

בה תפיסת יד האדם וא"א להיות מזה
יניקת החיצונים ושליטתם. ומר אמר
שההארה שהאדם מושך עליו במעשיו
חשובה יותר באשר היא באה ע"י זכות
האדם במעשיו, ולתכלית זו באה הנשמה
לעוה"ז כדי שתזכה ותאכל מפרי מעשיה:
ז"ל כי בשנה נמי שייכת מחלקותם.
דהנה בשבת כולה מתעטרין
בנשמתין חדתין כדין שרותא דצלותא,
וידוע דשמור מדת לילה וזכור מדת יום,
וזכור הוא במעלה עליונה יותר, וזכור הוא
דכורא ושמור הוא נוקבא כדאיתא בזה"ק,
ושמור הוא רק להיות כלי לקבל ההארה
האלקית שהיא הנשמה היתירה ולשמור
את עצמו שלא יהא שוטה המאבד מה
שנותנין לו, ובהארה אלקית זו צריך
האדם לעורר את עצמו בתורה ובתפלה
ובעונג שבת עד שיגיע לזכור שהוא ביום
וסעודתא דעתיקא עבדינן, וא"כ מר אמר
שההארה האלקית שהיא הנשמה היתירה
הבאה לאדם בהכנסת שבת חשובה יותר
באשר הוא יסוד הכל וכמשל המדרש
לידע היאך הוא קובע תימליוסים שפירושם
יסודות, ואף שבעצם הארה זו קטנה משל
הארת היום מ"מ קודמת במעלה באשר היא
הראשונה ויסוד הכל, ומר אמר דההארה
של יום חשובה יותר באשר היא בעצם
גדולה משל לילה:

במד"ר (שם) "והארץ היה תוהו" אלו
מעשיהן של רשעים, "ויאמר
אלקים יהי אור" אלו מעשיהן של צדיקים,
ויבדל וכו' בין החושך, בין מעשיהן של
צדיקים למעשיהן של רשעים, ויקרא
אלהים לאור יום אלו מעשיהן של צדיקים
וכו', ובפ' ב' מסיים בה אבל איני יודע
באיזה מהם הפך אם במעשה אלו
ואם במעשה אלו, כיון דכתיב וירא
אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהם
של צדיקים הפך ואינו הפך במעשיהם
של רשעים, וכ"ק אבי' ארמור' זצלה"ה
אמר מעשיהן של רשעים היינו המעשים

הטובים שלהם, והי' ס"ד לומר שבהם עוד
חפץ יותר באשר צריכים כפיית היצירה
יותר, קמשל"ן דאינו כן רק במעשיהם
של צדיקים חפץ יותר, ודפח"ח. ולי נראה
להוסיף עוד דברים, דהנה המדרש מכנה
מעשיהם של רשעים לחושך, והיינו משום
שאינם נעשים באור והתלהבות ע"כ בלתי
אפשר שיפעלו המעשים הטובים להדליק
ולהאיר למעלה כלל, וכעין זה יש לפרש
מאמר הכתוב (משל"י ג') "נר רשעים
ידעך", ובוה תוכחת מגולה כמה צריך
האדם להזהר במעשיו הטובים בתורתו
ובתפלתו שיהיו באור והתלהבות, ושלא
יהיו בכלל מעשי הרשעים ח"ו. ונראה
לי שזה מאזני משפט צדק ביד כל אדם
לדעת מעמדו ומצבו ואם הוא לרצון לפני
אדון כל, שכל כמה מדריגות של התלהבות
ותשוקה שיש בעבודתו כמו כן הוא סימן
שעלה במדרגות הטוב, ואם ח"ו עבודתו
בקיריות זהו סימן שעדיין הוא עומד
מבחין, ומאומה לא ישא בעמלו ח"ו,
ומחויב בכל עוז לחוס על נפשו לעוררה
ברשפי אש שלהבת

במדרש תנחומא נראה ששבת בבריאת
העולם הי' כעין חנוכת הבית.
ונראה לבאר, דהנה במד"ר (פ"ט) ר'
לוי בשם רחב"ח אמר מתחילת הספר
ועד כאן כבוד אלקים הוא הסתר דבר,
מכאן ואילך [היינו מפרשת ויכולו] כבוד
מלכים חקור דבר, כבוד דברי תורה
שנמשלו למלכים, שנאמר בי מלכים
ימלוכו, לחקור דבר, ויובן זה בהקדם
דברי רש"י בראשית ברא אלקים ולא
אמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה
לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם
מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה
למדת הדין, ואין הפירוש ח"ו כפשוטו
שראה אח"כ כשבראו שאינו מתקיים
כאילו ח"ו בתחילה לא ידע, חס ושלום
לומר כך, אלא הפי' הוא עפ"י מה שכתבו
חכמי האמת כי באם לא הי' במדת הדין

אם הייתי
הייתי
do done
with (אני)

הי' שנה
אורה
אם הייתי
הייתי

test to
if your
name is
I received
ה'
de your
ה'

במדבר תנחומא ילמדנו רבינו על כמה עבירות נשים מתות בשעת לידתן. כך שנו רבותינו על שלש עבירות נשים וכו' על שאינן זחירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר וכו'. ומה ראו נשים להצטוות על שלש מצוות האלו, אמר הקב"ה אדה"ר תחילת בריותי ה' ונצטווה על עץ הדעת וכתוב בחוה ותרע האשה וגו' ותתן גם לאשה עמה ויאכל וגרמה לו מיתה ושפכה את דמו וכתוב בתורה שופך דם האדם באדם דמו ישפך תשפוך דמה ותשמור נדתה כדי שיתכפר לה על דם האדם ששפכה, מצות חלה מנין היא טמאה חלתו של עולם דארי" בן דורמסקא כשם שהאשה מקשקשת עיסתה במים ואח"כ היא מגבהת חלתה כך עשה הקב"ה לאדה"ר דכתוב ואד יעלה מן הארץ והשקה ואח"כ

משמואל

נ ענר ואשכול עם שהיו צדיקים
שלו בתורת גרים יעצוהו שלא להמול
י עצמו, ואז בודאי יצוה ה' לכל
לם במילה. וממרא יעצוהו שלא להשגיח
כלום רק לקיים מצות בוראו, כי
אי זה טוב יותר, וכמו שהארכנו לעיל
א יתכן שיתעלה כל הדור לבחי'
עלה מן הטבע, ועצת ה' היא תקום.
דאי אם גלה לו הש"י מקודם שלא
ק שיצטוו כל העולם במילה וכטעם
ל. לא ה"י עוד מקום לשאלה. וע"כ
מאמר הש"י דייך אני ואתה בעולם
: סתום למען לא יבין אז פירוש
ברים, כי אם גלה לו הכל בביאור
ידוש שוב לא ה"י נסיון כלל. כי כל
פ של הנסיון ה"י זה הענין אם יקבל
י המצוה בתמימות, ע"כ אמר לו
הלך לפני וה"י תמים, כי מבלעדי דרך
לא יתכן שיקרא זה נסיון מאחר
אמר לו שאם לא יקבל עליו יחרב כל
אלם ועור בעד עור וכל אשר לאיש
ן בעד נפשו, אבל הנסיון ה"י כנ"ל
לא יתחכם ביותר על ציווי השם
בדך למען יצוה את כל העולם כנ"ל.
ה היפוך מדתו כמאמר הכתוב (תהלים
ה) אהבת צדק וגו' שאתה אוהב
צדיק את בריותי וכאן השליך זה מנגד
י נחשב לנסיון גדול. וממרא השכיל
ה שיותר טוב להתהלך בתמימות, וע"כ
סד ה"י שנגלה עליו בחלקו. היינו
נתקדש כל חלקו ואפי' העצים והאבנים
תגלות הש"י שמה, באשר הוא כפף
ש שכלו להבטל לציווי ה' ע"כ נתקדשו
גם עניני הגוף שלו. והבן זה:

ה"י כמצחק בעיני חתניו. ויש להבין
הרי כבר ראו את מכת הסנורים,
זכ"פ אף שלא האמינו לגמרי מ"מ מדוע
י עוד לצחוק בעיניהם. ובכלי יקר
יש לפי שאמר להם כי משחית ה'
וכי להם שם של רחמים על כן ה"י
צחק בעיניהם כי אמרו וכי שם של

שם

וירא

משמואל

קנה

רחמים ישחית ויחבל, אבל באמת הרשעים
מהפכין מדת הרחמים למדת הדין, ויפה
פירש. ויש להסביר הא דרשעים מהפכין
מדת הרחמים לרוגז עפ"י משל לאב
רחמן שרוצה להושיט מזונות לבנו האהוב
לו ובא אדם אחר ועמד בפני הבן ולא
הניח שיגיעו המזונות לידי בנו, שהאב
הרחמן נתמלא רוגז על האדם הרשע הזה
העושה בעברת זדון, ואם האב הוא רחמן
ביותר יגדל יותר הרוגז על זה, כן הדבר
השם של רחמים רוצה להשפיע כל טוב,
והרשעים חוצצין בפני השפע ואינם מניחים
את הטובה לבוא לעולם, על כן לפי ערך
גודל הרחמים יגדל הרוגז:

וביחוד יובנו הדברים באנשי סדום
שהיו רעים וחטאים מאד ואמרו
נשכח את הרגל מבינינו, היפוך מדת
אברהם שכל חסד שה"י מתגלגל בעולם
הכל ה"י בזכותו, שבעשותו חסד עורר
מדת החסד לבוא לעולם, ומובן שבמעשיהם
הרעים עוררו להיפוך לכלא את מדת
החסד. וע"כ איתא במדר"ר (פ' נ') שהיו
אומרים שאנשי סדום התנו ביניהם כל
אכסנאי שבא לכאן וכו' אפי' אותו שכתוב
בו ושמרו דרך ה' אנו בועלים אותו
ונוטלים את ממונו. כי היו הפכים לגמרי
לאאע"ה, עד ששכחו לגמרי מה שאאע"ה
עשה עמהם במלחמת המלכים, וע"כ כל
מדת החסד שעורר אאע"ה לבוא לעולם
נהפכה להם לרוגז כנ"ל. וביותר הוא לפי
דברי הרמב"ן דהרבה אומות היו גרועות
יותר מסדום ולא נענשו רק סדום שנחרבה
ה"י זה למעלת א"י שאינה מקיימת עובדי
עבירה, והנה בארץ ישראל כתיב (דברים י"א)
תמיד עיני ה' אלקיך בה וגו' א"כ עיקר
ההשפעה הבאה לעולם היא באמצעות
א"י וע"י רש"י שם, והם עמדו לכלות
ולהתם מדת החסד לבוא לעולם, ע"כ
הוא נתמלא עליהם רוגז ביותר, ולפי
הדברים האלה יובן מה שהמלאך השלישי
שהלך להפוך את סדום ארצה לחברה עם
שני המלאכים האחרים בביתו של אאע"ה,

ומה ה"י לו שמה, אך להנ"ל יובן שמשם
דווקא לקח הרוגז על אנשי סדום כנ"ל
שהרי מלאך של רחמים ה"י:
וי"ל בטעם הדבר שנשלח מלאך של
רחמים לסדום בעוד שלפי מעשיהם
הרעים מגיע להם אשר מלאך אכזרי
ישולח בם, אך הנה סדום היא מנחלת ה'
וכמ"ש הרמב"ן, ובמדרש (פ' מ"ט) חמשה
כרכים הללו בתוך שלו הם, וא"כ אם הם
חטאו וקאה הארץ אותם, הארץ מה חטאה,
וה"י לחזור טבעה הטוב אחרי אשר נדונו
החוטאים, וכמו שה"י בגלות ישראל שני"ב
שנים נתקיים גפירתו ומלח שרפה כל
ארצה, ואח"כ חזרה לטבעה הטוב, אבל
הטעם כמ"ש הרמב"ן שיה"י למשמרת
לאות לבני מרי, וע"כ לעתיד לבוא
שהרשעה כולה כעשן תכלה ויתבער רוח
הטומאה מן הארץ נאמר ביחזקאל (ט"ז)
ושבתי את שביתתן את שבות סדום
ובנותי וגו' ואחותיך סדום ובנותי תשובן
לקרמתי. [ומהתימא על הוזה"ק (ק"ח).]
כמה דארעא דלהון אתעביד לעלם ולעלמי
עלמיא, ואולי מזה רא"י לדברי בעל
עשרה מאמרות שפירש לדורי דורות הרבה
דורות אבל לא לעולם ועד. כן יש לפרש
לעלם ולעלמי עלמיא הרבה יובלות כי
יובל נקרא עולם כמה שנאמר (שמות
כ"א) ועבדו לעולם]. וע"כ לא נשלח שמה
מלאך אכזרי שלא ישחיתה לגמרי, רק
מלאך רחמים שבפנימיות ה"י רחמים
למשמרת לאות לבני מרי שישארו זכאין
ושלעתיד תתרפא לגמרי:

ענין נסיון העקידה איננו מה שעשה
במעשה ציווי הש"י, כי זה איננו
כ"כ רבותא, כי בידו יתברך נפש כל חי
ואם לא יקריבנו הוא הרבה שלוחים
למקום, אך נראה שעיקר הנסיון ה"י
הרצון שה"י לאאע"ה בזה ולא עשה
כפועל את חובו וכפועל עצמו מחיובו.
וכמו שפירש כ"ק אבי אדומ"ר דברי
המדרש והוזה"ק שיצחק קיים בזה כיבוד

It's all about attitude

that is why we are in a difficult situation

אב. שלכאורה אינו מובן שהרי קיים מאמר הש"י ומה אריא משום כיבוד אב? אך הנה הציווי לא ה"י שיצחק ימסור עצמו לעולה רק שאברהם יעשה. ואם יצחק לא ה"י רוצה לא ה"י שום עונש על שניהם. על יצחק לא. שהוא לא נצטוו שימסור עצמו. על אברהם לא. שאינו בידו ואונס רחמנא פטרי. ולא נצטוו שיבוא עליו במלחמה. ואולי הוא זקן והוא נער יתקף יצחק ממנו. אך באשר ראה יצחק שרצונו של אברהם באמת להקריבו ולא ליפטר מחובו ע"כ עשה רצונו. ודפח"ת. וע"כ אחרי הדברים האלה ויגד וגו' פירש"י בשובו מהר המורי ה"י אברהם מהרהר ואומר אילו ה"י בני שחוט כבר ה"י הולך בלי בנים ה"י לו להשיאו מבנות ענר אשכול וממרא וגו'. ולכאורה אינו מובן שזה ההרהור ה"י צודק באם ה"י שחוט ה"י לו להתרעם על עצמו מדוע לא השיאו וה"י לו עכ"פ בנים ממנו. אבל לא עכשיו? אך עיקר הפירוש שאברהם ה"י מהרהר שבשביל זה עצמו מנעו ה' מלשחוט אותו באשר אין לו בנים והרי צריך להתקיים בו "כה יהי זרעך" וה"י מתרעם על עצמו מדוע לא השיאו וה"י נבחר להקרבה. ובזה נראה תכלית הרצון. רצון שברצון. רעוא דרעיון. וכענין זה הוא בסעודה שלישית בשבת. שמתעורר בכל איש ישראל תכלית הרצון להש"י. וכן מעילא לתתא תכלית רצון הש"י בעמו ישראל:

Perhaps only cancelled it because I failed to marry off many of my sons

שנת תרע"ג

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. פירש"י אחד לבשר את שרה. ואחד להפוך את סדום. ואחד לרפאות את אברהם וכו'. ויש להבין למה נקבצו באו כולם יחדיו. וכעין זה שמצינו בהגר ויאמר לה מלאך ה' ג' פעמים על כל אמירה ואמירה מלאך ולא מצינו שהיו מתחברים יחד. מה גם הכא שזה לרפאות

את אברהם וזה לבשר את שרה וזה להפוך את סדום. וביותר קשה על זה שהלך להפוך את סדום למה בא גם הוא כאן וכי לצוותא בעלמא הם צריכין. ואם בשביל להניח דעת אברהם שה"י מצטער על שלא היו אורחים באים אליו. לא היו חסרים מלאכים אחרים לשלוח לו. ואדרבא אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות: ונראה דהנה יש להבין ענין בשורת שרה למה היתה באה. הלא כבר שמע אברהם מפי הקב"ה הבשורה יותר מבוארת בסוף פ' לך לך. ובדאי סיפר לה. ואם עדיין לא סיפר לה מחמת טרדתו כמ"ש הרמב"ן. מ"מ כאשר נפנה מטרדתו בודאי ה"י מספר לה. ועוד הלוא היא עצמה היתה נביאה ולמה היתה צריכה למלאך בדמות אנשים. שזה אינו ענין כלל למעלת הנבואה כמ"ש הרמב"ן. עד שגם שרה לא האמינה ותצחק בקרבה כי לא ידעה שמלאכי עליון המה. ואם ה"י חפץ ה' לבשרה ולשמח את לבבה. ה"י לה להודיעה או ע"י אברהם: ונראה דהנה מבואר בכתוב דלית יצחק תלוי במצות מילה. שהרי עם צוואת המילה נתבשר אברהם בלית יצחק אף טרם עשה המצוה בפועל. ויש ליתן טעם לזה. היות נודע שאברהם מדתו חסד ויצחק גבורה. ואין הפירוש שאברהם נשלם במדת חסד לבד וכ"כ יצחק במדת גבורה לבד. שהרי מפורש בכתוב שאברהם נשתבח כי ירא אלקים אתה. ובמדרש (פ' מ') הנה עין ה' אל יראיו זה אברהם. וזו מדת הגבורה. הרי שנשתלם גם במדת הגבורה. וכ"כ יצחק שהוא ע"ש שחוק ושמחה ובזוה"ק שרמו לעתיד. ואז תהי העבודה בדביקות עצומה. הרי שמדתו אהבה ודביקות ששרשן בחסד. אבל הפירוש הוא עפ"י מאמרם ז"ל (סוטה מ"ז.) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. וכן הוא בכל איש ואיש בפרטות לעצמו כמו לזולתו. והיינו כי בכל מדה יש בה דבר והיפכו היינו בקדושה ולעומתו

בטומאה. למשל חסד ששרשו הוא אהבה הש"י. ולעומתו נשתרבבו למטה אהבה חיצונית. וכן גבורה ששרשה הוא להיות לו בוער כאש ללכת אחר הש"י כמ"ש (שפי"ח) רשפי רשפי אש שלהבתי ונשתרבבו לעומתה למטה אש זרה. כעס ורצון וכן מדת התפארת ששרשה בקדושה לשב ולפאר ולרומם את השי"ת ולקיים רצונו לבו בדרכי השי"ת ובכללו לזכות בעוה"ב ונשתרבבה לעומתה בקליפה גיבורה ולהתפאר על זולתו. ומהן תקיף השאר. והנה כדי שתהי' לו כל מדה ויש בטוהרה. ה"י דרכו של אאע"ה לאחות ביש מקרבת בראשונה. וממילא אח"כ תהי' השמאל דוחה. למשל מדת החסד להשתחא מאד להכניס בלבו אהבה ודביקות בהש"י וממילא ידחה הפסולת שהיא אהבה חיצונית. וכענין שכתב הרמב"ם ז"ל (ש הלכות איס"ב) אין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה. וכ"כ שהאצ"ל היא בדברים הרוחניים ממילא דוחה אהבה חיצונית. וכענין שבמדרש (ויק"ר פ' כ"ז) אמר המלך זה יהי' תדיר על שולח ומעצמו הוא נדור. וכן הוא בכל פ' ימדה יש לאחוז הצד הטוב וממילא ה' הרע יתבטל. ומדתו של יצחק ה' שמאל דוחה מקודם ואח"כ לבוא לידי בקרבת. היינו לבטל מקודם ממנו ה' הצד הרע ואח"כ לבוא לצד הטוב. וכמ"ל בכתוב (תהלים ל"ד) סור מרע ואח"כ יצט"ה טוב. ובאמת שניהם צדק היינו כי בתחילת עבודת האדם. שצד ה' טעם טעם הקדושה. אם ימתין כדי יבא עד יסיר ממנו מקודם את הרע. יבא לעולם לטוב. כי מאין יבוא לו בדרך הרע. וכן במדת החסד למשל. ה' יחיל למאוס באהבות חיצוניות נגד ה' הכיטכו לזה. אלא להיפוך לעומת שיתו יצט"ה טעם אהבת הרוחניות ימאס בו הנגדה. כי אהבת הרוחניות תגביר על מטבעו. וכמו שפירשנו במדבר הש"ס (סנהדרין ל"ז.) ששאל ה'

קלא

משה

וישלח

תורת

וראיתי מי שדקדק, מי"ע קרא לעשו גמל, הא הוא חזיר
(כדכתיב תהלים פ' י"ד יכרסמנה חזיר מיער,
ודרשו קרא זה על עשו [צ"ר ס"ה א']). י"ל כבר כתבתי
במק"א כי ד' מלכיות ג' נרמזים ציגמל ארנצת וישפן שסימן
עוממא צחון, אינם מפרסת פרסה, וסי' טכרה מעלה גרה
הוא צפנים, לומר שאין תוכם רע כ"כ כמו החיפון שלהם, אך
עשו הוא כהיפוך כחזיר, פושע טלפיו כאלו הוא טכור, מראה
עצמו מבחוץ כשר ועוז, ועוממאחו צפנים שאינו מעלה גרה,
זה הוא העפע שגמל לחזיר, אבל זולת זה כי ראו להדמות
לגמל שהוא היותר גדולה בעוממא, והנה עכשיו שצא
צפרהסיו וד' מחות איש עמו, לא פשע טלפיו אלא הראה
שנאתו להדי, א"כ הרי הוא גמל, עד אחר וישקרו ויבכו, אז
נכפך מגמל לחזיר.

וע"ד הרמז נ"ל כי ידוע מזה"ד הקשה ר"ל, הוא מלאך
אף ומכ"ש כשנקרא אף רע ר"ל, ונכפה ע"י זכותו
וחסדו של אלה"ה, מהן צסחר יכפה אף כמבואר פ"ק דצ"ב
[ט' ע"ג], על כן כשהחלל אלה"ה על סדום ואמר האף
חספה, אמר ואנכי עפר ואפר, כי מאותיות א"ף ר"ע ינורף
אפר ועפר למתק ולנלח כוחו, והכא שלח יעקב עיזים רחלים
ר"ת ר"ע, פירות איתונות ר"ת א"ף, ואלו ה' שולחם לזאפים
ה' אותיות עפר ואפר להזכיר זכותו של אלה"ה, אבל
שכפרידם בגמלים זה לזה נשאר א"ף ר"ע ר"ל, וזה ה' ה'
קושי המדרש מי"ע גמלים צאמלע, והתירוץ על זה כי לא
רצה יעקב לנלח הדין צמדת חסדו של אלה"ה, דא"כ עכ"פ
נשאר מזה"ד מתנגד ולוחם, כחלש המנוח ומי"מ מלחמה
ואין שלום ב"י, וכן היו כל הגאולות עד עכשיו, אבל לעתיד
לצוא צ"א מלאך רע יענה חמץ ויסכים עם הגאולה ולא
יוסיף להגלותם, והיינו כאלו עתה עשו ושרו צעמם וישצ'י
על הדין והמה מתמלאים רחמים לא כמוצאים אלא
כמרוצים, ועל זה נאמר ר"ג צאפיז חיים צרנונו [תהלים ל'
ו'] כי ר"ג א"ף, ינורף מזה עפר ואפר, אחר שצבלנו גלויות
וגירות והיינו כעפר לדוש וכאפר, ואחר זה חיים צרנונו,
לא צהכרח אלא צרנונו, וע"כ הפריד צגמלים, ויכ"י עיזים
רחלים גמלים ר"ת אותיות ר"ג, פירות איתונות ר"ת א"ף,
והיינו ר"ג א"ף, ואהה מתמלא עלי רחמים ומחזיר מיער,
נעשה חזיר מיאור כידוע.

וידי לי שור וחמור לאן ועצד ושפחה. עיין צבחי שדקדק
על מה דאמר לאן אחר שור וחמור, הלא בכל מקום

ט' ג', דה"צ ז' ט"ז] והיו עיני ולבי שם כל הימים, על כן
ירצו ימיכם וימי צניכם על האדמה אשר נשצט ה' לאבותיכם,
ואם צריציו ימים צגלות נה' דצקים צה' ולא נלמד
ממעשיכם, אז כבר הגיענו למעלת אברהם יצחק ויעקב
הנ"ל, והיינו לתת להם ממש כי כמוהם כמונו, וכן יעקב
כל ימי היותו אצל לזן לא ז' עינו ולבו מארץ הקדושה, על
כן אמר גרתי כבר ולא לישב ולדור כ"א לגור צארץ, ועיני
ולבי שם שם צארץ הקדושה לכל הימים.

ע"ם לזן גרתי. פרש"י ותר"י"ג מלות שמרתי. נראה דצדיוק
אמר תר"י"ג מלות שמרתי, שאם אמנם קיים הכל,
לכל הפחות מלות כיבוד אב ואם לא ה' מקיים, מ"מ ה'
עומד ומלפס מתי צבוא לידו ואוכל לקיימו, שמרתי דוגמת
והציו שמר את הדצ"ר, והודיע אותו צזה שעיכוצו אצל לזן
ה' קשה עליו, ומאז נכספה נפשו לצית אבותיו וחיפצ
לעשות מצוה ונאנס צידו ולא עשהה מעלה עליו הכחוצ
כאלו עשהה [צרכות ו' ע"א] (ויעקב צדעחו סצר שאונם
גמור הוא) ואעפ"כ לא נתקיימו הצרכות כפרש"י צפסוק
ויכ"י לי שור וחמור עי"ש.

וידי לי שור וחמור לאן ועצד ושפחה. רצונו צחיי מדקדק
מי"ע לא הקדים לאן כמו צכל התורה עי"ש, והנה
צמדרש לקמן [ט"ז ו'] איתא עיזים מאתים רחלים מאתים
גמלים מניקות וצניהם שלשים פרות ארצעים איתונות
עשרים וגו', למח גמלים צאמלע, אמר ליה יעקב הרי אהה
כמלך יושצ על כסאו ואני נידון לפניך ואהה מתמלא עלי
רחמים, ולא פ"י היפ"ת אלא דגמלים שהם צגזכים דומין
כמלך על כסאו ותל"מ, ונריך צצלין ע"ד פשוט. ונ"ל דהרמז
כאלו עשו יושצ על כסאו היינו גמל כמ"ש יפ"ת, ויעקב
וצניו הולכים שחוח לפניו, כלאן המעוטפים, עיזים ורחלים
כנידונים לפני יושצ הגמל, ומשנתמלא רחמים עליהם נצקפו
עמדו כפרה וחמור, צצהמה גסה לא כדקה, ע"כ אחריו
הלכו צהמה גסה, כלומר וישלח יעקב מלאכים לפניו, היינו
קודם גמר דינס המה מלער ואח"כ ישגו כנ"ל ע"ד הפשוע.
וה"כ, הכא עדי"ז שלח לו על אופן אחר לאיים עליו איך
הושיעו ה' מיד לזן, כי הלאן הוא יעקב צאמלע ולזן הלך
לפניו צגאוח וגודל לצצ כשור וחמור נגד לאן, ולצסוק הלך
אחר הלאן הכוא כעצד ושפחה, כמ"ש שלכן לזן קרא לו
צתחלה י"גר שהדוח"א צלשון ארמי, ויעקב קראו לו צלה"ק
"גלעד", ועל שה' לזן המנוח הוורך לדצר כלשון יעקב
עד הגל הזה ולא אמר שהדא דגורא הדין על דרך ומדצר
כלשון עמו, ולצסוק התחנן לו לכה ונכרתה צרית אני ואהה.

ב' ע"י לעיל ע"ד ב' בהפטרה לפר' וירא, פר' ויצא קי"ח ב'
ד"ה אם יהי' אלקים.

להבין למה לא נזכר בתורה
השקלים רק שיהי' מנין
הקרבות. הנה כ"ק אבי אדמו"ר זצ
אמר דכמ"ש בזוה"ק טעם השקלים

ר' אהרן פיינשטיין שליט"א

משה

דרש

משה

עט

שבת הגדול

היפוך מדרך בשר ודם שמתנה להתפייס
כי חטא לו דוקא במתנה יפה ובהדורים
השי"ת אדרבה מחוטא שהביא מנחתו
עליו ליתן שמן ולבונה, ונתן טעם כי
זה הוא, ופרש"י שבדין שלא יהא מהדר,
א להיפוך מדעת בני אדם דעל חטא מהדרים
בה ביותר. אבל הטעם בזה שענין הקרבן
להתקרב מזה אל השי"ת ולשוב בתשובה
זה אינו אחר במדות ישרות ובאמונה שלמה
ע יכולו להשי"ת שנתן לו, שזהו ענין
ההוא, ולכן החטאת אינו בדין שיהא מהדר,
רבה לא היה רוצה כלל ליקח מאתו, ורק
ש שהקב"ה רוצה בתשובת רשעים הוא
ה הקרבן, כשיצא מזה שיבין להתנהג בכל
יד כידע שהכל הוא מתנת השי"ת שע"י
צין עולות. והוא מדרש יהודע כ"ג שהבא
ה חטא ואשמה יביא עולות, שזה הוא
הכלית החטאת.

ה בתהלהבות לקראת למור התורה מצד
ה התורה והמצות, והלמד עצמו יהיה
הה נכונה, משום שעלול לטעות בדין שהוא
איסור אף שהטעות יהיה להחמיר.

ה המשיח תחתיו מביא יעשה אותה חק
קיום [ו טו]. מה שכ"ג בכל יום מקריב
הן כיום חינוך, הוא משום שאף שנתן לו
יה גדולה הוא כמתנה חדשה בכל יום, כי
הניתן לו וגם לזרעו הוא רק כשיזכו לזה
לא יזכו יסולק, אם לא בהסתלקות משררתו
ביד, שזה דבר רחוק, יסלקהו הקב"ה ע"י
ק רוממה ומיתה, ונמצא שבכל יום הוא
יה מחדש. ומזה יש ללמוד על כל דבר
ה וכינוי גדולה שהשי"ת נותן שצריך
להתבונן שיראה שיוכה לזה בכל שעה.

טעם חדש נראה ע"מ שקורין שבת שלפני
פסח שבה"ג, על פי מה שאומרים בפיוט
לשבה"ג לשעבר קדמת מתן שבת, והוא דמשבת
ידעינן שהשי"ת ברא הכל י"ש מאין, ומפסח
ידעינן שהשי"ת מנהיג את העולם כאמור
בכתוב. וחזינן דאף שיש מי שיודה שהשי"ת
מנהיג העולם ומ"מ יכפור ח"ו בחדוש העולם
כאריסטו וחבריו, והוא נחשב מין וכופר, דלכן
המחלל שבת בפרהסיא הוא כעכ"ם מטעם
סנראה ככופר במעשה בראשית, אף שאפשר
שמודה בהנהגת השי"ת דשומר פסח כראוי,
הטעם שבלא האמונה בבריאת העולם, אלא
סנמצא שח"ו יש עוד כח, אין אמונתו בהנהגה
כלום, שהרי אפשר לאיזה דבר שלא יוכל
ח"ו לעשות. וזה היתה טעות פרעה שאף שכבר
ידע מהמכות שהשי"ת מנהיג העולם, כיון שלא
האמין בחדוש העולם שהשי"ת ברא הכל, חשב
שימצא זמן שלא יוכל לעשות כלום מצד הכח
האחר שיש בעולם. ולכן קדמת מתן שבת,
ונמצא ששבת הוא הגדול והעיקר מכל העיקרים
שבל"ז נחבטל הכל. ומטעם זה נאמר שבת
במועדות [ויקרא כג ג], שבל"ז אין האמונה
שהשי"ת מנהיג העולם שהיא הידיעה מהמועדות,
כלום, וכן צריך לידע שהשי"ת מנהיג, דבל"ז
אינו מועיל מה שידע שהשי"ת ברא העולם.

וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם
ופשנים קרמניות [מלאכי ג ד]. כימי
עולם כימי נח וכשנים קדמוניות כימי הבל שלא
היתה ע"י בימיו [ויקרא ז ד]. אף שודאי היו
דורות גדולות מביניהם, אבל זה שלא היתה
ע"י עדיף לענין עריבות שסגי גם בקרבנות
ומעשים של אנשים שאינם גדולים כל כך,
דבדורות האחרים לא אפשר להיות ערב להשי"ת
אלא דוקא של גדולי עולם כהקרבנות שע"י
אהרן וכהנים צדיקים. ומזה יש למילף כמה צריך

האדם לעמול שלא יהיו בו מחשבות זרות
שמרחיקין מן התורה שאז אף במדרגה קטנה
יהיה ערב להשי"ת, ואם יהיו בו הרהור של
שטות ומעשים זרים או לא יהיה ערב לה' אף
שיהיה גדול, דמתחלה צריך לעקור כל עניני
זרות ודברי הבל שאז יהיו מעשיו רצויים.

ואמרתם כמה נשוב וגו' ואמרתם כמה קבענוך
המעשר והתרומה [מלאכי ג ז].
תמוה לכאורה איך טעו לשאול במה נשוב.
ונראה לומר משום שרוב החוטאים בא להם
ההטא בהוראת היתר עד שנתרגלו ושכחו עיקר
הדין, שמתחלה התחילו שלא להפריש בהיתר
ע"י שהיו מכניסין דרך מקומות שפוטריין ועשו
כדר' ארשיא [פסחים ט א], ושלא כדורות
הראשונים [ברכות לה ב], עד שנשכח מהם
ענין התרומה ועברו בכל אופן אף שנתחייבו.
ומחמת זה תקנו — כשראו שנשכחין בזה —
שיהיה אסור לאכול אכילת קבע.

שם לכאורה לא מובן איך אמרו במה נשוב
במה קבענוך, בשעה שלא מפרישין
תרומות ומעשרות שהם לאוין ועשין ידועים
ואיסור מיתה. ונראה שודאי קיימו מצות מעשר,
אבל הם קיימו כמו שנותנים משלהם מחמת
צינוי ה' בתורה, וזה אינו כרצון השי"ת, אלא
רצונו שידעו שהם נותנים את הדבר שאינו
שלהם, שהשי"ת נתן להם רק מה שישאר אחר
הפרשת תרומה ומתנות עניים, ואין נותנים
משלהם כלום, כמו שנקרא גול מ"ע, והוא
שטוען מלאכי שאף שאתם נותנים תרומה אינכם
מקיימים כראוי ואתם גוזלים את של השי"ת
בזה שאתם חושבים שהנתינה היא משלכם.

ואמרתם מה נדברנו עליך [מלאכי ג יג].
והשיב על זה הנביא אמרתם שוא
עבד אלוקים, והוא תמוה וכי על דברים כאלו
שהם חרוף וגדוף ח"ו יטעו לומר מה נדברנו?

How could
any ask, "What
is we say
wrong?"
Then they
had such
negative things!

וצריך לומר כי ודאי היו דבריהם לטוב בדברי מוסר, וודאי שנהגו כדרך התורה ואמרו גם לבניהם שיקיימו התורה, ומ"מ היה זה הסתה ממילא להסיר משמירת התורה ועשיית המצוות, כי הם אמרו שודאי בעוה"ז לא טוב להיות שומר תורה כי קשה לעמוד בה, והיו עניים באשר לא יחללו שבת לעבודתם לפרנסתם ויצטרכו לפרוש מן הגזל וריבית ולהתרחק מהנאות הגוף, אלא שעם כל זה צריך האדם למסור נפשו על המצוות, כמו שעשו הם, ודבריהם אלו מביאים שהרוב יסורו מדרך התורה באמרם שהרי אתם מודים כי שוא עבוד אלוקים, וכדמסיק בקרא כי הלכנו קדרנית ועושי רשעה נבנו, ולכן טענו הם שהרי דברו

They got off a negative feeling towards my. They made it seem burdensome

דברי תוכחה ומה נדברנו. אבל באמת גרמו להסית ולהדיח מדרך התורה והמצוה. אבל כשמדברים תוכחה צריך להסביר להיפוך כי טובה ומתנה גדולה היא התורה ומצות שבוחר בנו מכל העמים ונתנו לנו תורתו, דאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה וההנאה האמיתית הוא בשמירת התורה והמצוות אף בעוה"ז, וליכא שום הפסד מקיום התורה ומצותיה כי הכל הוא משל הקב"ה ובו תלוי כל חיינו וכל אשר נתן לנו והם חיי נצח לעוה"ב. ואף אם מוזמן לפעמים שסובלין בעיני פרנסה לא נחשב זה לשום צער נגד הטובה וההנאה מהתורה ומצותיה, כמו שלא מחשיב האדם צער נסיעתו כשהלך למקום שהרויח שם ממון הרבה.

פסח

טעם על מה שלא נאמר בתורה שמחה בחג הפסח, וכן לא נכתב בתורה לשמח יתום ואלמנה וכל הארבעה בפסח, אף שודאי גם בפסח מחוייבין. נראה משום דלמה לן קרא, סברא הוא, דהא הוא חג הגאולה מעבדות לחרות ונעשינו לעם גדול לילך לקבל התורה וארץ ישראל. וכן לענין העניים, מאחר שבחג

זה ראינו כי אין ניכר שוע לפני דל ואין להשתבח בעשירות כי הכל הוא לה' שהוא קונה הכל, פירוש אף מה שנתן לנו הוא רק לפקדון לעשות רצונו, ואין העשירות סימן לגדלות האדם, וממילא יתבייש לשמוח כשאינו משמח את העניים ג"כ, והוא מילתא דפשיטא וא"צ קרא.

הגדה של פסח

יכול מר"ח ת"ל ביום ההוא. ולכאורה מ"ט היה ס"ד לומר שיהיה מר"ח הא לא היתה אז הגאולה. אבל הטעם הוא שכבר מר"ח הבטיח השי"ת שיגאל בליל ט"ו, והבטחת השי"ת הוא נחשב ככבר עשוי, ומי שאינו חושב את הבטחתו יתברך כעשוי הוא מקטני אמונה ח"ו, לכן היה נותן הדין מסברא שמר"ח יספרו ביציאת מצרים. ואמרה תורה גוה"כ שרק בליל ט"ו היא המצוה. ומטעם זה נראה שהוא טעות מה ששמעתי

[ראה שמות יח א ד"ה וישמע] שמה שלא שיבר משה את הלוחות קודם שראה את העגל ומחולות הוא משום שראות העין עושה הרגש יותר משמיעה, אלא ודאי כיון ששמע מפיו ה' נחשב אצלו כראיה ממש, אך רצה לשוברם לעיני כל ישראל. יכול מר"ח. נראה משום שהבטחת השי"ת היא ברור כמו שכבר נעשה, ומטעם זה הוא גם לדינא דא"י מוחזקת היא לענין בכורה

נעניין ירושלמי חלה פ"ב ה"א, וב"ב ק"פ ויכיון שבר"ה נאמר ועברתי בארץ מצרית כל בכוור הוא ככבר נעשה, ת"ל ב ההוא שהוא יום היציאה ממש שהוא היום - העולם ראו ושמעו, שהם ראו ושמעו רק כה נעשה כבר.

אנשים ע"פ הדבור. נראה הכוונה שאף ש שיוסף הוא מלך במצרים לא היה י לשים אלא משום שהדבור אנסחו. וכן א לפרעה שביאתם לא היתה בשביל שאחיהם בגדולה, אלא משום כי אין מרעה, שאנוסים בשביל זה שאמר ה' להם כי ילכו לשים ב ש זה ולא יתן להם פרנסה ושובע במקום ה

ייעני אותנו המצרים כמה שנאמר ו נתחכמה לו וגר. לכאורה עדיין היה בזה הרעה רק אח"כ במה טעמו, ו הרשב"ה המחשבה שהיא הרעה. אבל הענין שאינו דומה רעות שעושיין בלא מחשבה היה א"ל לעשות, שהוא רק מקרה ויש לקוות ש אצ"כ, לצרות שנעשו במחשבה ומטרה ולתג בה שיצא מזה, וגם חשבון איך ובמה ל הרעות, ולכן נחשב מה שעשו הרעות באופן ההכנה תחלה וחשבון איך להכניס ו הרעות, שזה עשה שהרעות יהיו לו גדולה.

כ"ד חזקה זה הדבר. ולכאורה תמוה הא יצאו בשביל הדבר אלא במדת בם צ"ל שעיקר הפחד נפל עליהם מהדבר, וכ ה לרעה שיאמר בהתראה לברד כי עתה ש א"ל די ואך אותך ואת עמך בדבר, אבל בם הבו כי רק בהמות יכול להרוג ולא א הבראו מכת בכורות אף שידעו שרק הבב היה כמו שאמר להם משה ידעו שעכ"פ הרגו גם אנשים, וממילא יראו מהדבר ח יכול להרוג גם כולם כשלא ישמעו לה צאה ממצרים, כמו שהרג את כל הב ונמצא שהדבר היה עיקר ההוצאה.

משמאל יים

גנות. וכבר אמרנו שחטא השגגות אף
ם לבו לא הי' עמו לעבירה. מ"מ זה מורה
וזן הלב מעצמו נמשך לרצון ה' וע"כ
שב פגם הלב. והנה בעוד עיניו של אדם
ומות והלב אטום אי אפשר לעשות תשובה
ימה, ואפי' מוח ושכל בלי לב נמי כתיב
שלי י"ז ט"ז) למה זה מחיר ביד כסיל
נות חכמה ולב איך, וכן להיפוך (ויק"ר
ע סי' ו') דעה חסרת מה קניית. אך
ר ראש השנה שכבר הגדנו שבראש השנה
עז השכל ובויהכ"פ מתקן נמי לבן של
אל, נמצא שנתקיים מחיתי כעב פשעין
זן חטאתיך, אז הוא עיקר הזמן לתשובה.
ו שובה אלי בסוכות, כי גאלתיך ברה
כ"פ. וידוע מ"ש האר"י שצ"ק התשובה
ז עסק התורה, היינו לשקע את כל
ציגות בתורה וביחוד מסכתא סוכה.
ושקע רעיונותיו בה מרומתו למעלה. וזו
תשובה שלימה:

ת

ז מכניסין אותו לאוצר השמים. אך ברה
ז"כ שרשעים גמורים נכתבים ונחתמין
ו. ואמר כ"ק אבי אדומ"ר וצלה"ה שכמו
שעים גמורים בכלל, כן הוא בכל פרט
ס בכל איש ואיש ובכל מצוה ומצוה, שכל
ז ואיש נדחה חלק הרשע ממנו, וכל מצוה
זה נדחה ממנה הפסולת. עכ"ד. ובכן
ז שאחר ר"ה ויוה"כ, שהתורה והמצוות
ש"ס מתקנים מן הפסולת, היא שעת
הבושר להכניסן לאוצר השמים:
זי האמור שביה"כ נתקנו המצוות ומע"ט
מן הפסולת, יובן מאמר הסתום (בב"ר
מחלילת ברייתו של עולם צפה הקב"ה
היה של צדיקים ומעשיהן של רשעים וכי'
ויהי ערב אלו מעשיהן של רשעים ויהי
צ"ה אלו מעשיהן של צדיקים, יום אחד שנתן
הקב"ה יום אחד ואיזה זה יוה"כ"פ. ולהג"ל
לפרש מעשיהן של רשעים היינו המעש"ט
שעו עם פסולת והם כמו תוהו ובוהו, אך

2
of
G
is
The
hair
and
bald

הוא
is the
time to
return

Some
purpose

The
physical
act of
the hair
and the
כונה

ר"ה
יוה"כ
תשובה
ר"ה
יוה"כ
תשובה

שם

ביום הכפורים נתקן הכל ונעשה מהכל יום
אחד:

והנה יש שני מיני פסולת בתבואה, מוצ
ותבן. המוצ אין ממנו שום תועלת
וזורין אותו לרוח, שהרוח תשאנו לחוץ. ותבן
אף שבערך התבואה הוא פסולת, מ"מ יש בו
צורך להאכיל לבהמתו, כמ"ש (ישעי' י"א ז')
וארי' כבקר יאכל תבן ולשאר צרכים. וכן
הוא בתבואה הרוחנית, תורה ומצוות ומעש"ט.
יש פסולת שנדחה לגמרי היינו מחשבת חוץ,
וכן עבירות שהן כמו מוצ לתבואה כן עבירות
הן קליפות למצוות שעשה בעוד שעבירה
בידו. ובמדרש (ב"ר פס"ה) משל לקוץ וקרח
שהיו עומדין על שפת הגורן ועלה המוצ
בקוץ ונסתבך בשערן, עלה המוצ בקרח ונתן
ידו על ראשו והעבירו כך עשו הרשע מתלכלך
בעוונות כל ימות השנה ואין לו במה יכפר
אבל יעקב מתלכלך בעוונות כל ימות השנה
ובא יום הכיפורים ויש לו במה יכפר, ע"כ.
הרי שדימו כפרת יום הכפורים כמו העברת
המוץ:

אך יש עוד ענין פסולת שהיא כדמיון תבן
לתבואה, שרק בערך התבואה נקרא
פסולת, אבל מ"מ יש צורך בו כנ"ל. והוא
דהנה איתא בחובת הלבבות דבמעשה המצוות
יש שני חלקים, העשי' הגשמית, והכוונה
שהיא במצפון הלב, דע"י מעשה המצוות
בגשמיות זוכין בהאי עלמא, שהוא עולם
הגשמי, וע"י הכוונה שהיא במצפון הלב זוכין
בעוה"ב שהוא עולם המצפון, עכ"ד. והנה
מה שכתב שבמעשה המצוות ע"י העשי' זוכין
בהאי עלמא, אין הפירוש לטובת עוה"ז שהוא
הבל ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא, רק
הפירוש שזוכין בהאי עלמא שיודמנו לידו
ענינים שמביאין אותו לחיי עוה"ב ושיסיר
ממנו כל מונע מלהשיג שלימותו, וכמ"ש
הרמב"ם (פ"ט מהלכות תשובה) שזה הוא
כל ענין היעודים הגשמיים. ולפי"ז יובן פי'
מין פסולת ממעשה המצוות שהם כדמיון תבן
שהוא פסולת לתבואה, והיינו שהוא חלקי
העשי' הגשמית שבמעשה המצוות, שאף שיש
צורך בו וזוכין בשבילו להאי עלמא, מ"מ

10 כיון
(יום הכפורים)

משמאל

קלג

לגבי כוונת המצוה שהיא המצפון נחשבת
העשי' כפסולת בערכו. וכמו בתבואה מכניסין
את הדגן לאוצר משומר, והתבן מאספין
לשאר צרכים ומאכל בהמה, כן ברוחניות
מכניסין את חלקי המצפון לאוצר משומר לחיי
עוה"ב, וחלקי העשי' שנחשבים פסולת בערכו,
מאספין לצורך עוה"ז כנ"ל. והנה זה נקרא
פסולת גורן ויקב הרוחנית שמסכין בה
הסוכה, לקיים (תהלים ק"מ) סכותה לראשי
ביום נשק' והיא הגנה רוחנית ומביאתו לידי
חיי עוה"ב כבפייט (סילוק יום ב' דסוכות)
שהשומר מצות סוכה זאת יחשב לו ככל
התורה זאת:

ולפי הדברים האלה יובן פסול מחובר לסכך
בו, היינו שאף העשי' עצמה שזוכין
בשבילה בהאי עלמא, היא רק באם היתה
במצוה ההיא פנימיות ונעשית בהתלהבות, אז
היא כדמיון תבן לדגן, שחלקי הפנימיות
והמצפון שבו מכניסין לאוצר משומר לחיי
עוה"ב, וחלקי העשי' בהאי עלמא, אבל אם
היא נעשית בלתי התלהבות רק כמצות אנשים
מלומדה מלאה עפרורית וכבודות הטבע, הרי
הוא כדמיון מחובר, שאף שהוא דבר הצומח
מן הקרקע ויש בו נפש צומחת, מ"מ הרי
הוא מחובר לדומם, כן עשי' כזו אין זוכין
בשבילה למצות סוכה כנ"ל. אך ברה ויהי"כ
מתנקה גם עשי' כזו והעבירו החלודה שבה,
היינו העפרורית וכבודות הטבע, ע"י תשובה
עם וידידות שכל איש ישראל מתעורר
בהתלהבות ואהבה רבה כרשפי אש, וזה תיקון
על כל המעשים הנעשים בלי התלהבות במשך
כל השנה, וביום הזה יכפר עליכם וגו',
ובהתלהבות זו באין לסוכות, וזה כדמיון
קצירה מן המחובר, ומעתה הנמשל מתאים
למשל שהעבודה במצפון, שהיא כדמיון הדגן
פנימיות הצמה, מכניסין אותה לאוצר משומר
לחיי עוה"ב, והמוץ זורין לרוח ונדבק בראשו
של עשו, לקיים ונשא השעיר עליו את כל
עונותם כבמדרש שם השעיר זה עשו שנאמר
הן עשו אחי איש שעיר את כל עונותם עונות
תם, ומחלקי הגשמיות שבבעשיית המצוות מזה
נעשה סוכה רוחנית להגן ולזכות בה כנ"ל

לחומר
הוא

הוא
הוא

הוא
הוא

הוא
הוא

ר' מאיר אפרמישן ז"ל (נפ' ה'תש"ז) רב ראשון מחלוצי מרגניתא דרבי מאיר

נביאים וכתובים

י"ש ע"ל
(ח)

אמר רבינו
אלקים", ולא יע
פירוש, מי יתן צד
אך אלה
באשמו" (תהי

אמר הרב מ
סימן כי הוא "סו
הלמותים"
(פח, יא)

אמר הרב מ
לומר, האם זה ו
אך, "אם רפאית
ממשכבות חולני
ונפלאותיו לבני א

ואתה ה
וזרעם לפניך י

להבין שייס
הכתוב כך היא:
אחרון, ואתה ה
חי וקיים לעולם
ישראל אשר "בב
עפר, וימי שנות
"וזרעם לפניך י
שאיך כמוהו -
שמים, ספו ותמו,

י"לרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי
פיך" (תהלים נ, טז)

אמר הרב מאיר ז"ל, מי שהוא גלוח הזקן והפיאות רחמנא ליצלן, אינם מכירים אותו שהוא יהודי, אך כאשר הוא מהול. ועל זה אמר הכתוב: "לרשע אמר אלקים, מה לך לספר חוקי" - שגילחת פאות הראש והזקן, "ואך תשא בריתי עלי פיך" - באומרך, כיון שאביך מל אותך, אתה יהודי. הלא טוב שהכרת פניך - דיקנא קדישא - תענה עליך כי אתה מזרעא קדישא, ולא תצטרך לישא בריתי עלי פיך (דברי מאיר):

"למנצח מזמור לדוד: בבוא אליו נתן הנביא באשר בא אל בת שבע" (תהלים נא, א-ב)

והקשה קושיית רבותינו ז"ל: "מזמור לדוד"!! 'קנה לדוד' מביא לי! נצרך לכך שיבוא אליו הנביא, ויעורר אותו לתשובה, ודרך השב להרים בבכי קולו ולהתמרמר על עוונו, ומה זה "מזמור" (ויעוין מה שהביא בספר "אור המאיר" ו' ע"ב וע"ג) [עמוד י"ט במהדורתי, תשס"ז].

ואמר הרב מאיר ז"ל, ידוע, כי התשובה האמיתית היא תשובת המשקל. היינו, לעשות התשובה בשמחה עצומה ובחשק גדול כל כך, כאשר עשה העבירה בתאוה ובחשק, כן תהי' התשובה במידה זאת, והיא תשובת המשקל האמתית. וזה כוונת הכתוב: "מזמור לדוד, בבא אליו נתן הנביא" - פירוש, מזמר דוד ונותן תודה לה', על אשר "כבא אליו נתן הנביא" לעוררו לתשובה, מיד התחיל בתשובה באותה תשוקה, "כאשר בא אל בת שבע", כן חיתה התשובה בחשק גדול (דברי מאיר):

"אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה" (תהלים נב, ה)

אמר הרב מאיר ז"ל, דרך רשעים לשנוא את הטוב, ולחפש הרע של הצדיק, ועל עצמם אינם רואים שום חסרון, רק על הצדיק. לזה אמר הכתוב: "אהבת" למצוא "רע מטוב", "שקר" מהאיש "המדבר צדק סלה", ועל עצמו אינו רואה מה שהוא (דברי מאיר):

[Beard / מאיר]

Why not
זונה?

הזהר!

Seeing bad in
others, only
good in yourself

למנוח ע"ה אמו של אבינו ושל אבינו

יחודות התפין חיים

שיחות התפין חיים - אמו"ל 20

אבשי העולם, שלח להם ספריו לפי חשבון
בזינו צריך לכמות הספרים ששלח לו,

בדעת המזון, וכשהגיע לברכת רחם וכו'
ה' אלקינו לא לידי מתנת בשר ודם" וכו'
שלם ועד", נאנח. וכששאלתי אותו בסימו:
גד לי: אנו אומרים "שלא גבוש ולא נכלם
אנו מוכן: מהו לעולם ועד? האם האדם חי
כמו שאנו רואים לפעמים שאחד מאנשי
ה' ומהנהו בכל יכלתו בחשבו כי אם אין לי
ה', יהיה לי חלק בזכותי של הלמדן ההוא.
דן וחשבון מכל מעשיו, וישאלו אותו: למה
כי פלוגי החכם למד גם בעדי והענקתי לו
ה' אם הלמדן למד לשמה, שלא לגאות ולא
ש' בתורתו של הלמדן ויפסלו את הסחורה
ו יודיעו לו שהסתמכותו על הלמדן ההוא
ה' יבוא לנקר להלמדן ההוא את עיניו...
בד לא עסקתי בחיי עולם כי סמכתי על
דפה יגיע להלמדן ההוא... ולפיכך אנו
— לידי מתנת בשר ודם... שלא גבוש ולא
ש', בחיים הנצחיים, מן התומכים ומחזיקים

זכורני כי בלמדנו בהלכות לולב ויתר המינים וכשהגענו
להלכה של הדסים באם יבשו העלים ונשארו ג' עלים לחים
בבד העליון, בדיעבד פשר. ולהרבה פוסקים דוקא אם הם לחים,
אבל אם הם כמושים, פסולים. ואף על גב דכמוש כשר בהדס, כל
זה דוקא באם היו כלם כמושים. אבל בכלל יבש והבד העליון מצילו,
לא יכול להציל אלא אם הוא בעצמו לח לגמרי. ונאנח ואמר כי
בשעה שהיו רב העולם מחזיקים בתורה ובמעשים אם כי נמצא
פגמים בתורתנו ובמעשינו, לא גרע על כל פנים מכמושים ועל פי
הדחק נתרצה הקדוש ברוך הוא. אבל בימינו, שבעוונותינו הרבים
נמצאים הרבה מאד יבשים בלי שום לחלוחית של אמונה בה'
ובתורתו, ורק השרידים היחידים מחזיקים בתורה ומצוותיה והם
צריכים להגן על כל הדור, על כל פנים צריכים להיות לחים בלי
שום פגם בתורתם, במעשיהם ובקדוש שם שמים.

ספר לי ר"א לסקובסקי כי פעם בא אל אבי רב עם פנקס
ותקנות על דבר ישיבה שרוצה ליסד ושתהיה עמה מלאכתה.
ויפרש לו כל הפרטים ובקש הסכמת אבי. ואבי הניע בכתפו והשיב
לו: כתיב: "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג). ומשמע מזה שיש כמה
דרכים להשיג רצון השם. אמנם אנו הולכים למשל ממזרח למערב
בהנהגת ישיבתנו. ואתם הולכים למשל מדרום לצפון. ואיך נתחבר
יחד? אמנם כמונו כמוכם, תוכלו להשיג התכלית הרצוי בעיני
אלקים, אבל השמרו והשמרו כל תשכחו את ה' דעהו" שבסוף
הפסוק. ופטר. וכשיצא אמר לר"א: הוא מבקש הסכמתו על